

Udskriftsdato: 10. januar 2026

CIR1H nr 10353 af 12/07/2017 (Historisk)

Rigsadvokatmeddelelsen, afsnittet: Brev- og besøgskontrol

Ministerium: Justitsministeriet

Journalnummer: CMS VB 6735

Senere ændringer til forskriften

CIR1H nr 9827 af 26/09/2019

Rigsadvokatmeddelelsen, afsnittet: Brev- og besøgskontrol

Revideret 12. juli 2017

1. Overblik og tjekliste

- Anklagemyndigheden skal – efter drøftelse med politiet – løbende og af egen drift konkret vurdere, om det af hensyn til øjemedet med varetægtsfængslingen er nødvendigt, at arrestanten er undergivet brev- og besøgskontrol, herunder om det er nødvendigt, at kontrollen omfatter arrestantens nærmeste familie (især mindreårige børn)
- Anklagemyndigheden skal – efter indstilling fra politiet – give Kriminalforsorgen meddelelse om, hvorvidt der overfor en varetægtsarrestant, der er undergivet brev- og besøgskontrol, skal tages særlige forholdsregler med henblik på at hindre ulovlig kommunikation
- Breve og besøgsanmodninger skal altid journaliseres

2. Politiets efterforskning og sagsbehandling

2.1. Vurderingen af, om arrestanten skal være undergivet brev- og besøgskontrol

Forud for grundlovsforhør:

Anklagemyndigheden skal – efter drøftelse med politiet – forud for fremstilling i grundlovsforhør vurdere, om arrestanten skal være undergivet brev- og besøgskontrol, jf. retsplejelovens §§ 771-772, under en eventuel varetægtsfængsling.

Besøgskontrol skal kun anvendes, hvis anklagemyndigheden vurderer, at det er nødvendigt af hensyn til varetægtsfængslingens øjemed mv.

Brevkontrol skal kun anvendes, hvis anklagemyndigheden vurderer, at det er nødvendigt af hensyn til efterforskningen eller opretholdelse af orden og sikkerhed i varetægtsfængslet.

Det vil ofte – men ikke altid – være nødvendigt at anvende brev- og besøgskontrol i sager, hvor anklagemyndigheden begærer arrestanten varetægtsfængslet i medfør retsplejelovens § 762, stk. 1, nr. 3.

Hvis anklagemyndigheden vurderer, at arrestanten skal være undergivet brev- og besøgskontrol, skal det samtidig overvejes, om det er nødvendigt, at kontrollen også omfatter arrestantens nærmeste familie, herunder især mindreårige børn.

Anklagemyndigheden skal endvidere – efter indstilling fra politiet – give Kriminalforsorgen meddelelse om, hvorvidt der overfor de nedenfor nævnte grupper af varetægtsarrestanter, der er undergivet brev- og besøgskontrol, skal tages særlige forholdsregler med henblik på at hindre ulovlig kommunikation:

1. Arrestanter, der er undergivet brev- og besøgskontrol, og som er sigtet for en lovovertrædelse med en strafferamme på fængsel i 6 år eller derover, medmindre der ud fra en konkret vurdering ikke skønnes at være behov for, at Kriminalforsorgen skal gøre en særlig indsats for at forhindre omgåelse af brev- og besøgskontrollen.
2. Arrestanter, der er undergivet brev- og besøgskontrol, og som er sigtet for en lovovertrædelse med en strafferamme på under 6 års fængsel, men hvor der ud fra en konkret vurdering skønnes at være

behov for, at Kriminalforsorgen skal gøre en særlig indsats for at forhindre omgåelse af brev- og besøgskontrollen. Det kan eksempelvis være tilfælde, hvor arrestanten tidligere har omgået eller forsøgt at omgå brev- og besøgskontrol, eller hvor der er konkrete indikationer for, at arrestanten vil true et vidne.

Hermed sikres det, at Kriminalforsorgen får den nødvendige viden om, at der foreligger en særlig sikkerhedsmæssig situation, eller at der foreligger en særlig risiko for ulovlig kommunikation således, at Kriminalforsorgen kan tage særlige forholdsregler, når det kommer til fysisk placering, adgangskontrol mv. Oplysning til Kriminalforsorgen skal ske ved afkrydsning i de blanketter, der følger arrestanten til arresten og som findes i POLSAS. Der henvises til Rigsadvokatens brev af 1. juni 2016 om klassificering af varetægtsarrestanter med brev- og besøgskontrol.

Perioden fra grundlovsforhøret og frem til dom i 1. instans:

Anklagemyndigheden skal i perioden fra grundlovsforhøret og frem til dom i 1. instans – efter drøftelse med politiet – løbende og af egen drift konkret vurdere, om det af hensyn til varetægtsfængslingens øjemed mv. fortsat er nødvendigt, at arrestanten er undergivet brev- og besøgskontrol, jf. retsplejelovens §§ 771-772.

Hvis der ikke er grundlag for at ophæve brev- og besøgskontrol, skal det overvejes, om kontrollen i stedet kan ophæves delvist, f.eks. for arrestantens nærmeste familie, herunder mindreårige børn.

I vurderingen af, om brev- og besøgskontrol kan ophæves (delvist), skal bl.a. indgå oplysninger om, hvorvidt sagen er færdigefterforsket, om sagens afgørende vidner er afhørt (evt. indenretligt), eller om sagens vidner alene er polititjenestemænd. Det er vigtigt at være opmærksom på, at behovet for brev- og besøgskontrol kan ændre sig i forbindelse med, at sagen (færdig)efterforskes.

Anklagemyndigheden skal endvidere i perioden fra grundlovsforhøret og frem til dom i 1. instans – efter indstilling fra politiet – give Kriminalforsorgen meddelelse om, hvorvidt der fortsat overfor de under punkt 2.1. nævnte grupper af varetægtsarrestanter, der er undergivet brev- og besøgskontrol, skal tages særlige forholdsregler med henblik på at hindre ulovlig kommunikation.

Se pkt. 6 om anvendelse af brev- og besøgskontrol efter afsigelse af dom i 1. instans.

2.2. Retningslinjer for journalisering af breve og besøgsanmodninger

Politiet skal journalisere dokumenter, herunder breve og besøgsanmodninger, som politiet modtager eller afsender/videregiver i anledning af, at en arrestant er undergivet brev- og besøgskontrol, jf. offentlighedslovens § 15, stk. 1.

Journaliseringspligten gælder, uanset om dokumentet modtages personligt eller pr. post eller e-mail. Journaliseringen skal ske ved registrering i POLSAS efter nedenstående retningslinjer:

Breve:

Politiet skal registrere modtagelse af breve til eller fra arrestanten, der er undergivet brevkontrol efter retsplejelovens § 772.

Registreringen skal ske i POLSAS i bilag/anmærkninger. Datoen for politiets modtagelse af brevet og en kort tematisk angivelse af brevets indhold (overskrift/stikord – f.eks. ”brev fra kæreste”) skal fremgå af registreringen.

Registreringen skal ske snarest muligt efter, at brevet er modtaget.

Når brevkontrollen er gennemført, og politiet afsender eller videregiver brevet, skal politiet registrere afsendelsen/videregivelsen i POLSAS i bilag/anmærkninger med angivelse af dato for afsendelsen/videregivelsen samt en kort tematisk angivelse af brevets indhold (evt. ved henvisning til det løbenummer i bilag/anmærkninger, som modtagelsen af brevet er registreret under).

Hvis politiet afsender eller videregiver brevet samme dag, som det modtages hos politiet, kan registrering heraf ske under samme løbenummer i bilag/anmærkninger under forudsætning af, at det klart fremgår af tekstfeltet, at brevet er modtaget og afsendt/videregivet samme dag.

Anmodning om besøg:

Politiet skal efter samme retningslinjer, som gælder for breve, registrere modtagelse og afsendelse/videregivelse af besøgsanmodninger til og fra arrestanter, der er undergivet besøgskontrol efter retsplejelovens § 771, i POLSAS i bilag/anmærkninger.

Hvis en besøgsanmodningsseddel er vedlagt et brev til eller fra en arrestant, der er undergivet brev- og besøgskontrol, skal såvel brevet som besøgsanmodningen registreres i POLSAS i bilag/anmærkninger efter de retningslinjer, der er beskrevet ovenfor under breve.

Politiet skal herudover notere personlige eller telefoniske henvendelser vedrørende anmodninger om besøg til arrestanten, der er undergivet besøgskontrol efter retsplejelovens § 771. Politiet skal i disse tilfælde udfærdige et notat på sagen med angivelse af anmodningens indhold og datoen for henvendelsen. Politiet skal desuden registrere henvendelsen i POLSAS i bilag/anmærkninger.

2.3. Tidspunktet for afholdelse af kontrolleret besøg

Afholdelse af kontrolleret besøg må som udgangspunkt ske inden for politiets normale arbejdstider, jf. U 1991.109H.

Politiet skal dog efter anmodning overveje, om det er muligt at imødekomme ønsker om besøg af mindreårige børn i aftentimerne eller i weekenden, hvis det kan ske inden for rammerne af politikredsens planlægning og opgaveløsning i øvrigt i de pågældende tidsrum. Det gør sig særligt gældende, når der er tale om varetægtsfængslinger af en måneds varighed eller mere.

2.4. Besøg til arrestanter med brev- og besøgskontrol af frivillige besøgsvenner fra Dansk Røde Kors

Røde Kors' besøgsordning

Dansk Røde Kors har indgået en aftale med Kriminalforsorgen, hvorefter frivillige fra Dansk Røde Kors' fængselsbesøgstjeneste må tilbyde besøg til frihedsberøvede personer i alle Kriminalforsorgens institutioner, herunder i arresthuse. Formålet med ordningen er at bidrage til at øge kontakten til omverdenen i forhold til indsatte, som kun har ringe forbindelse til omverdenen.

Besøgsordningen er i forhold til varetægtsarrestanter reguleret i varetægtsbekendtgørelsens (bekendtgørelse nr. 1037 af 23. juni 2016 om ophold i varetægt) §§ 56-60. Der foreligger desuden flere lokale aftaler mellem arresthuse og Dansk Røde Kors om besøgsordningen.

Kriminalforsorgen skal efter varetægtsbekendtgørelsens § 57 overveje, om der kan formidles besøg af en besøgsven omfattet af ordningen til varetægtsarrestanter, der kun har ringe kontakt med omverdenen.

Den frivillige besøgsven skal godkendes af både Dansk Røde Kors og kriminalforsorgsområdet, og der gælder et særligt regelsæt for de frivillige besøgsvenner. Den frivillige besøgsven må bl.a. ikke involvere sig i varetægtsarrestantens sagsforhold, tage kontakt til varetægtsarrestantens pårørende eller fungere som bud. Varetægtsarrestanten kan ikke få oplyst besøgsvennens efternavn og adresse.

Varetægtsarrestanter kan efter varetægtsbekendtgørelsens § 57 modtage besøg af en frivillig besøgsven i det omfang, det er foreneligt med de begrænsninger, som politiet sætter efter retsplejelovens § 771, stk. 1. Politiet kan dermed bestemme, at en varetægtsarrestant, som er undergivet besøgskontrol, ikke kan modtage besøg, eller alene kan modtage kontrolleret besøg, hvis det er nødvendigt af hensyn til varetægtsfængslingens øjemed mv.

Vurderingen af, om arrestanten kan modtage ukontrolleret besøg af en besøgsven

Anklagemyndigheden skal – efter drøftelse med politiet – konkret vurdere, om en varetægtsarrestant, som er undergivet brev- og besøgskontrol, kan modtage ukontrolleret besøg af den frivillige besøgsven.

Der skal som udgangspunkt gives tilladelse til ukontrolleret besøg af den frivillige besøgsven fra Røde Kors. Rigsadvokaten lægger i den forbindelse vægt på formålet med besøget, at besøgsvennen er godkendt af Dansk Røde Kors og kriminalforsorgsområdet til at indgå i ordningen, og at Kriminalforsorgen har vurderet, at varetægtsarrestanten er i målgruppen for at modtage besøg af en besøgsven.

Anklagemyndigheden kan dog afvise at give en sådan tilladelse, hvis der er konkrete forhold i sagen, varetægtsarrestantens personlige forhold eller andre forhold, som taler imod.

Det kan f.eks. være tilfældet, hvis der foreligger oplysninger om, at varetægtsarrestanten tidligere har videregivet eller forsøgt at videregive meddelelser mv. uden om brev- og besøgskontrollen, har forsøgt at påvirke vidner mv., eller der i øvrigt foreligger oplysninger, som indikerer, at der vil kunne opstå risiko for, at varetægtsarrestanten vil forsøge at misbruge ordningen til uberettiget at videregive meddelelser mv. eller påvirke vidner mv., herunder ved at udsætte den frivillige besøgsven for et pres til at medvirke hertil, eller hvis der foreligger oplysninger, som indikerer en relation mellem varetægtsarrestanten og den pågældende frivillige besøgsven, som Kriminalforsorgen ikke er kender til.

Anklagemyndigheden skal foretage en fornyet vurdering af spørgsmålet, hvis der kommer nye oplysninger frem, som f.eks. indikerer, at der ikke længere er grundlag for, at arrestanten kan modtage ukontrolleret besøg af den pågældende frivillige besøgsven.

3. Forberedelse

4. Jura

Reglerne om besøgs- og brevkontrol findes i retsplejelovens §§ 771-772. Bestemmelserne indgår i lovens kapitel 70 om varetægtsfængsling.

Det fremgår af § 771, stk. 1, at en varetægtsarrestant kan modtage besøg i det omfang, opretholdelse af orden og sikkerhed i varetægtsfængslet tillader det. Politiet kan af hensyn til varetægtsfængslingens øjemed modsætte sig, at varetægtsarrestanten modtager besøg, eller forlange, at besøg finder sted under kontrol. Nægter politiet besøg, skal varetægtsarrestanten underrettes herom, medmindre dommeren af hensyn til efterforskningen træffer anden bestemmelse. Varetægtsarrestanten kan kræve, at politiets afslag på besøg eller krav om kontrol forelægges retten til afgørelse, medmindre afslaget er begrundet i ressourcemæssige forhold, jf. U 2005.3052Ø. I den pågældende sag afviste landsretten ved kendelse at behandle en begæring om besøg, da politikredsens afslag herpå ikke var begrundet i efterforskningsmæssige forhold, men alene i ressourcemæssige forhold og derfor ikke kunne indbringes for landsretten i medfør af retsplejelovens § 771.

Arrestanten har i øvrigt altid ret til ukontrolleret besøg af sin forsvarer.

Det fremgår endvidere af retsplejelovens § 772, at en varetægtsarrestant har ret til at modtage og afsende breve. Politiet kan gennemse brevene inden modtagelsen eller afsendelsen. Politiet skal snarest muligt udlevere eller sende brevene, medmindre indholdet vil kunne være til skade for efterforskningen eller opretholdelse af orden og sikkerhed i varetægtsfængslet. Tilbageholdes et brev, skal spørgsmålet, om tilbageholdelsen bør opretholdes, straks forelægges retten til afgørelse. Opretholdes tilbageholdelsen, skal afsenderen straks underrettes, medmindre dommeren af hensyn til efterforskningen træffer anden bestemmelse.

Ifølge § 772, stk. 2, har en varetægtsarrestant ret til ukontrolleret brevveksling med retten, forsvareren, justitsministeren, direktøren for kriminalforsorgen og Folketingets Ombudsmand.

I forbindelse med varetægtssurrogat af frihedsberøvende karakter i medfør af retsplejelovens § 765, stk. 2, nr. 3 og 4, kan anklagemyndigheden – efter drøftelse med politiet – træffe bestemmelse om besøgs- og brevkontrol i medfør af en analogi af retsplejelovens § 771 og § 772, jf. U 1999.933Ø. Det kan dog være vanskeligt for den enkelte institution eller den enkelte afdeling at sikre, at varetægtsarrestanten ikke modtager besøg udenom besøgskontrollen, ligesom det kan være vanskeligt at hindre, at arrestanten ikke afsender eller modtager breve udenom brevkontrollen.

Det følger endvidere af offentlighedslovens § 15, stk. 1, at dokumenter, der er modtaget eller afsendt af en forvaltningsmyndighed som led i administrativ sagsbehandling i forbindelse med den virksomhed, skal journaliseres. Denne journalisering skal ske snarest muligt efter dokumentets modtagelse eller afsendelse, jf. samme lov § 15, stk. 2.

5. Straf og andre retsfølger

6. Efter dom

Anklagemyndigheden skal – efter drøftelse med politiet – altid overveje, om brev- og besøgskontrol, jf. retsplejelovens § 771-722, kan ophæves, når der er afsagt dom i 1. instans.

I ankesager er det statsadvokaten, der – efter drøftelse med politiet og anklagemyndigheden i kredsen – bestemmer, om der kan ske hel eller delvis ophævelse af brev- og besøgskontrol.

Der kan af hensyn til varetægtsfængslingens øjemed mv. være behov for i nogle sager efter en helt konkret vurdering at opretholde brev- og besøgskontrol efter dom i 1. instans. Det vil særligt være relevant i sager med flere tiltalte, hvor en eller flere af de tiltalte ikke har ønsket at udtale sig, og hvor der er tale om alvorlig kriminalitet, f.eks. banderelateret eller organiseret kriminalitet.

Hvis der ikke er grundlag for helt at ophæve brev- og besøgskontrol, skal det overvejes, om kontrollen kan ophæves delvist, f.eks. for arrestantens nærmeste familie, herunder mindreårige børn.

Anklagemyndigheden skal endvidere, når der er afsagt dom i 1. instans – efter indstilling fra politiet – give Kriminalforsorgen meddelelse om, hvorvidt der fortsat overfor de under punkt 2.1. nævnte grupper af varetægtsarrestanter, der er undergivet brev- og besøgskontrol, skal tages særlige forholdsregler med henblik på at hindre ulovlig kommunikation.

7. Love og forarbejder

- Forarbejder til lov nr. 243 af 8. juni 1978 om ændring af retsplejeloven m.v. (Efterforskning i straffesager, anholdelse og varetægtsfængsling, erstatning i anledning af strafferetlig forfølgning, herunder for frakendelse eller inddragelse af førerretten m.v.).
- Betænkning 728/1974 om anholdelse og varetægt.

Rigsadvokaturen, den 12. juli 2017

RIGSADVOKATEN

/ Rigsadvokaten